T072 BL 2 (126) Phép Tắc Về Giường Nệm-Phép Cung Kính-Nêu Dẫn Về Phẩm Tạp Tụng Và Oai Nghi

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 27 1 PHEÙP TAÉC VEÀ GIÖÔØNG NEÄM Khi Phaät an truù taïi thaønh Xaù-veä, noùi roäng nhö treân. Baáy giôø, trong luùc Tyø-kheo an cö, Thöôïng toïa ñeán, roài theo thöù töï laáy phoøng. Ñoaïn, thaày chôû ñoà ñaïc ra khoûi phoøng. Phaät bieát nhöng vaãn hoûi caùc Tyø-kheo: - Ñoù laø Tyø-kheo khaùch phaûi khoâng? - Thöa khoâng phaûi, baïch Theá Toân. - Ñoù laø Tyø-kheo ra ñi luoân phaûi khoâng? - Thöa khoâng phaûi, baïch Theá Toân. - Theá thì Tyø-kheo naøo maø chôû ñoà ñaïc ñi? - Baïch Theá Toân! Ñoù laø ngöôøi theo thöù töï nhaän phoøng, theá roài chôû ñoà ñaïc ñi. - Vì sao luùc naøo caùc oâng cuõng giao phoøng theo thöù töï töø Thöôïng toïa trôû xuoáng? Töø nay veà sau, Ta khoâng cho pheùp baát cöù luùc naøo cuõng giao phoøng töø Thöôïng toïa trôû xuoáng. Taêng neân cöû moät ngöôøi thaønh töïu naêm phaùp troâng coi vieäc giao phoøng xaù, giöôøng neäm. Theá naøo laø naêm phaùp? - Ñoù laø: Khoâng thieân vò; khoâng giaän döõ; khoâng sôï haûi; khoâng ngu si, bieát ai ñöôïc roài, ai chöa ñöôïc. Ñoù goïi laø naêm phaùp. Ngöôøi laøm yeát-ma neân noùi: - Xin Ñaïi ñöùc Taêng laéng nghe. Tyø-kheo Moã giaùp thaønh töïu naêm phaùp. Neáu thôøi gian cuûa Taêng ñaõ ñeán, Taêng cöû Tyø-kheo Moã giaùp troâng coi vieäc giao phoøng oác giöôøng neäm. Ñaây laø lôøi taùc baïch. Xin Ñaïi ñöùc Taêng laéng nghe. Tyø-kheo Moã giaùp thaønh töïu naêm phaùp, Taêng nay cöû Tyø-kheo Moã giaùp troâng coi vieäc giao phoøng oác, giöôøng neäm. Caùc Ñaïi ñöùc naøo baèng loøng Taêng cöû Tyø-kheo Moã giaùp troâng coi vieäc giao phoøng oác giöôøng neäm, thì im laëng, ai khoâng baèng loøng haõy noùi. Taêng ñaõ baèng loøng cöû Tyø-kheo Moã giaùp troâng coi vieäc giao phoøng oác, giöôøng neäm xong, vì Taêng ñaõ im laëng. Toâi ghi nhaän vieäc naøy nhö vaäy. Sau khi laøm yeát-ma xong, töø ngaøy möôøi saùu thaùng ba trôû ñi, neân baûo ñaøn-vieät giaët röûa giöôøng neäm phoøng oác, söûa chöõa phoøng ngoài Thieàn, giaûng ñöôøng, phoøng söôûi, caàu tieâu, söûa chöõa nhaø ngoõ, nhaø che gieáng thuoäc Taêng giaø-lam vaø ghi cheùp taát caû nhöõng böõa aên thuoäc ngaøy trai cuõng nhö y an cö. Neáu truù xöù cuûa Taêng xa thaønh aáp xoùm laøng thì ñeán ngaøy möôøi ba thaùng tö neân giao phoøng. Neáu ngöôøi naøo khoâng ñöôïc dung naïp thì neân ñi ñeán nôi khaùc. Neáu truù xöù gaàn xoùm laøng, thì neân giao phoøng vaøo ngaøy möôøi laêm, ñoàng thôøi ñoïc bieân baûn ñaõ ghi cheùp: Taêng giaø-lam Moã giaùp coù chöøng aáy phoøng oác, chöøng aáy giöôøng neäm, chöøng aáy böõa aên thuoäc ngaøy trai, chöøng aáy y. Thöôïng toïa neân baûo: - Haõy giao phoøng cho nhöõng ai cuøng an cö moät choã.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 27 2 Noùi nhö theá roài, môùi giao phoøng. Nhöng khoâng ñöôïc giao phoøng cho Sa-di. Ngoaïi töø, Hoøa thöôïng A-xaø-leâ baûo: “Cöù giao phoøng ñeå maëc toâi xöû lyù” thì môùi giao. Neáu phoøng nhieàu thì neân giao moãi ngöôøi hai phoøng. Neáu vò aáy khoâng chòu nhaän hai phoøng, maø noùi: “Toâi chæ caàn moät phoøng laø ñuû”, thì khi aáy neân baûo:

“Ñaây khoâng phaûi laø giao ñeå söû duïng maø laø giao ñeå troâng coi”. Neáu Tyø-kheo nhieàu maø phoøng ít, thì neân giao cho hai ngöôøi, ba ngöôøi cuøng ôû chung moät phoøng. Neáu vaãn khoâng ñuû, thì neân giao naêm ngöôøi, möôøi ngöôøi ôû chung moät phoøng. Neáu coù moät ngoâi nhaø lôùn thì taát caû Tyø-kheo neân vaøo ôû trong ñoù. Thöôïng toïa neân giao cho giöôøng naèm, coøn nhöõng ngöôøi khaùc thì giao cho giöôøng ngoài. Neáu khoâng ñuû, thì Thöôïng toïa neân giao cho giöôøng ngoài, nhöõng ngöôøi khaùc thì ngoài treân neäm coû. Neáu vaãn khoâng ñuû, thì Thöôïng toïa neân ngoài neäm coû, coøn nhöõng ngöôøi khaùc thì ngoài khoâng. Neáu vaãn khoâng ñuû nöõa, thì Thöôïng toïa neân ngoài kieát giaø, coøn nhöõng ngöôøi khaùc thì ñöùng. Neáu vaãn khoâng ñuû, thì Thöôïng toïa neân ñöùng, coøn nhöõng ngöôøi khaùc thì ra ngoaøi goác caây hay choã ñaát troáng. Neáu giao phoøng vaøo muøa Ñoâng, hoaëc laø ñeå troâng coi, hoaëc laø ñeå ôû, thì khi Thöôïng toïa ñeán neân theo thöù töï maø ôû. Neáu giao phoøng vaøo muøa Xuaân hoaëc laø ñeå troâng coi, hoaëc laø ñeå ôû, thì khi Thöôïng toïa ñeán neân theo thöù töï maø ôû. Neáu giao phoøng vaøo luùc an cö hoaëc ñeå troâng coi, hoaëc laø ñeå ôû, thì khi Thöôïng toïa ñeán khoâng neân theo thöù töï maø ôû. Neáu Tyø-kheo khoâng bieát pheùp taéc, trong luùc an cö ñoøi phoøng theo thöù töï maø khoâng ñöôïc, beøn khieån traùch, thì neân noùi: “Haõy ñôïi ñaây, ñeå toâi ñi hoûi ngöôøi coi phoøng ñaõ”, roài neân ñeán noùi vôùi ngöôøi coi phoøng: “Thöa Tröôûng laõo, coù Tyø-kheo khaùch laø baäc Thöôïng toïa ñeán, baûo toâi dôøi ñi”. Baáy giôø, ngöôøi coi phoøng phaûi khieån traùch Tyø-kheo khaùch: - Naøy Tröôûng laõo! Thaày khoâng am töôøng giôùi luaät. Vì sao trong luùc an cö maø baûo ngöôøi khaùc dôøi ñi? Thaày khoâng hieåu sao? Khoâng phaûi luùc naøo cuõng ñuoåi ngöôøi khaùc ñöôïc. Nhöng neáu muøa Ñoâng, muøa Xuaân coù Thöôïng toïa ñeán, theo thöù töï neân nhöôøng phoøng maø khoâng nhöôøng, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu Tyø- kheo khoâng am töôøng giôùi luaät, trong luùc an cö maø ñuoåi ngöôøi khaùc ñi, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Ñoù goïi laø pheùp taéc veà giöôøng neäm. ----------

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 27 3

PHEÙP CUNG KÍNH Khi Phaät du haønh ñeán nöôùc Caâu-taùt-la, vaøo luùc ñaàu ñeâm, Theá Toân thuyeát phaùp cho caùc Thanh vaên, ñeán nöûa ñeâm Ngaøi trôû veà phoøng. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo coù ngöôøi cung caáp neân ñaõ laáy phoøng tröôùc, ñeán khi nghe phaùp xong, ai naáy trôû veà phoøng an nghæ. Luùc aáy, Toân giaû Xaù-lôïi- phaát vaø Muïc-lieân, khoâng coù ngöôøi cung caáp, ñaàu ñeâm nghe phaùp ñeán nöûa ñeâm, beøn tôùi phoøng goõ cöûa, thì nhöõng ngöôøi ôû trong phoøng hoûi: - Ai ñoù? - Xaù-lôïi-phaát ñaây. - Phoøng ñaõ ñaày roài, thöa baäc ñaïi trí. Theá roài, hai ngöôøi ñeán goõ cöûa phoøng khaùc. Ngöôøi trong phoøng

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 27 4

hoûi: - Ai ñoù? - Toâi laø Ñaïi-Muïc-lieân ñaây. - Phoøng ñaõ ñaày roài, thöa baäc ñaïi thaàn tuùc. Theá laø caû hai ñeàu khoâng coù phoøng, neân moät ngöôøi ñeán ngoài döôùi theàm nhaø, coøn moät ngöôøi ra ngoài döôùi goác caây. Ñeâm aáy trôøi möa, ngöôøi ngoài döôùi theàm nhaø ñoïc keä: “Ngoài kieát giaø döôùi theàm, Möa öôùt hai

ñaàu goái. Ñaõ soáng trong an laïc, Seõ ñoaïn thaân ñôøi sau". Ñoaïn, ngöôøi ngoài döôùi goác caây cuõng ñoïc keä: "Döôùi caây soáng tri tuùc, Khaát thöïc, ngoài neäm coû. Caû hai khoâng tham tröôùc, Seõ ñoaïn thaân ñôøi sau". Luùc aáy coù Öu-baø-taéc buoåi saùng thöùc daäy, ñi ñeán thaêm vieáng Theá Toân, thaáy theá beøn cheâ traùch: - Vì sao Sa-moân Thích töû laïi khoâng bieát pheùp cung kính? Baäc ñaïi ñöùc nhö theá maø khoâng cho phoøng nghæ. Caùc Tyø-kheo beøn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch vôùi Theá Toân. Phaät lieàn daïy: - Vieäc nhö theá thaät ñaùng bò ngöôøi ñôøi cheâ cöôøi. Roài Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - Ñôïi Ta du haønh nöôùc Caâu-taùt-la xong trôû veà laïi thaønh Xaù-veä, roài nhaéc laïi cho Ta, Ta seõ cheá ñònh pheùp cung kính cho caùc Tyø-kheo. Khi Phaät trôû veà, caùc Tyø-kheo beøn ñem söï vieäc tröôùc baïch laïi vôùi Theá Toân. Phaät lieàn hoûi caùc Tyø-kheo: - Ai laø baäc Thöôïng toïa lôùn nhaát ñaùng ñöôïc laáy nöôùc tröôùc, ñöôïc nhaän côm tröôùc? Ai ñaùng ñöôïc nhaän söï leã baùi? Ai ñaùng ñöôïc ñöùng daäy tieáp nöôùc? Ai ñaùng ñöôïc chaép tay, cuùi ñaàu, cung kính? Khi nghe theá, caùc Tyøkheo noùi: - Con cuûa Theá Toân ñaùng ñöôïc nhaän. Tyø-kheo khaùc noùi: - Nhöõng ngöôøi thaân quyeán cuûa Theá Toân ñaùng ñöôïc nhaän. Laïi coù ngöôøi noùi:

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 27 512

- Thò giaû cuûa Theá Toân ñaùng ñöôïc nhaän. Laïi coù ngöôøi noùi: - Baäc A-la-haùn ñaùng ñöôïc nhaän. Theá roài, ngöôøi Saùt-lôïi xuaát gia noùi: - Ngöôøi Saùt-lôïi ñaùng ñöôïc nhaän. Ngöôøi Baø-la-moân xuaát gia laïi noùi: - Ngöôøi Baø-la-moân ñaùng ñöôïc nhaän. Ngöôøi Tyø-xaù xuaát gia thì noùi: - Ngöôøi Tyø-xaù ñaùng ñöôïc nhaän. Coøn ngöôøi Thuû-ñaø-la xuaát gia thì noùi: - Ngöôøi Thuû-ñaø-la ñaùng ñöôïc nhaän. Phaät lieàn noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - Caùc oâng ai naáy ñeàu vì tính kieâu maïn cho neân noùi: Ñaùng cho con cuûa Theá Toân, cho ñeán ngöôøi Thuû-ñaø-la. Nhöng ôû ñaây khoâng phaûi laø pheùp taéc cuûa ngöôøi ñôøi. Nhö Lai ÖÙng Cuùng Chaùnh Bieán Tri seõ noùi cho caùc oâng bieát veà pheùp taéc cuûa ngöôøi ñôøi... nhö trong Tuyeán Kinh ñaõ noùi roõ, cho ñeán Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - Töø nay veà sau Ta cheá giôùi: Ngöôøi xuaát gia tröôùc phaûi ñöôïc höôûng söï leã baùi, ñöùng daäy ñoùn röôùc, chaép tay cuùi ñaàu cung kính. Ngöôøi xuaát gia tröôùc phaûi ñöôïc ngoài treân, phaûi ñöôïc nhaän lôøi môøi tröôùc, ngoài tröôùc, laáy nöôùc tröôùc, thoï trai tröôùc. Caùc Tyø-kheo lieàn taùn thaùn: - Ñöùc Theá Toân ñaõ kheùo trình baøy veà caùch thöùc toân kính Tröôûng laõo. Phaät noùi: - Khoâng nhöõng ngaøy nay Ta kheùo trình baøy veà caùch thöùc taùn thaùn Tröôûng laõo maø trong thôøi quaù khöù Ta cuõng ñaõ töøng noùi nhö theá. Caùc Tyø-kheo lieàn baïch vôùi Phaät: - Chuùng con muoán ñöôïc nghe. Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: - ... Trong thôøi quaù khöù xa xöa coù ba con vaät laø chim tró, khæ vaø voi cuøng soáng vôùi nhau döôùi caây Ni-caâu-loaïi. Con voi noùi: - Ba chuùng ta cuøng soáng vôùi nhau taïi moät choã, trong ñaây ai lôùn nhaát? Ai ñaùng ñöôïc toân kính? Roài voi tieáp: - Toâi ñaõ côõi treân ñaàu caây naøy ñi qua. Khæ noùi: - Ngaøy tröôùc toâi ñaõ töøng ñaùi treân ñaàu caây naøy.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 27 513

Chim tró noùi: - Ngaøy xöa toâi aên quaû loaïi caây naøy treân nuùi Tuyeát roài xuoáng æa nôi ñaây maø moïc ra caây naøy. Baáy giôø, chim tró laø lôùn nhaát, hai con vaät kia toân kính noù, neân sau khi cheát ñeàu ñöôïc sinh veà coõi laønh. Con voi khi aáy, chính laø Ta ñaây. Caùc oâng cuõng neân toân kính caùc Thöôïng toïa nhö vaäy, thì giôùi luaät môùi ñöôïc thaêng hoa. Ñoù goïi laø pheùp taéc cung kính. Nhaän lôøi môøi tröôùc: Neáu coù ngöôøi ñeán môøi thì neân môøi Thöôïng toïa tröôùc. Neáu ñaøn- vieät chöa töøng laøm phöôùc, môøi Tyø-kheo treû, thì neân baûo hoï ñeán choã Thöôïng toïa. Ñoù goïi laø nhaän lôøi môøi tröôùc. Pheùp ngoài cuûa Thöôïng toïa: Khi saép choã ngoài, khoâng ñöôïc saép choã ngoài cuûa ngöôøi nhoû tuoåi ôû treân cao, choã ngoài cuûa Thöôïng toïa ôû döôùi thaáp, maø phaûi saép choã ngoài cuûa Thöôïng toïa ôû treân cao, choã ngoài cuûa ngöôøi nhoû tuoåi ôû döôùi thaáp; ñoàng thôøi phaûi traûi toïa cuï ngay ngaén teà chænh; nhöõng caùi toát thì daønh cho Thöôïng toïa, nhöõng caùi khoâng toát thì ñeå cho Haï toïa. Neáu nhaø ñaøn-vieät môøi Tyø-kheo quen bieát roài daønh cho giöôøng neäm toát thì cöù ñeå maëc yù thí chuû, khoâng ñöôïc tranh giaønh. Neáu vaøo dòp naêm naêm ñaïi hoäi soá ngöôøi ñoâng ñuùc taïp nhaïp, thì toái thieåu phaûi saép choã ngoài töôm taát cho taùm ngöôøi ngoài ôû treân cao, coøn caùc choã ngoài döôùi thì tuøy nghi. Ñoù goïi laø pheùp ngoài cuûa Thöôïng toïa. Nhaän thöùc aên tröôùc: Khi doïn thöùc aên phaûi doïn cho Thöôïng toïa tröôùc. Neáu ñaøn-vieät chöa töøng laøm phöôùc doïn cho ngöôøi nhoû tuoåi tröôùc, thì neân baûo hoï böng tôùi choã Thöôïng toïa. Khi doïn côm, neân doïn côm ngon cho Thöôïng toïa; cuõng theá, khi doïn taát caû caùc thöùc aên uoáng khaùc cuõng phaûi baûo doïn moùn ngon cho Thöôïng toïa. Neáu nhaø ñaøn-vieät môøi thoï trai, maø hoï doïn sai bieät, thì tuøy theo yù hoï, khoâng neân tranh luaän laøm chi. Neáu vaøo dòp naêm naêm ñaïi hoäi moät laàn, soá ngöôøi ñoâng ñuùc taïp nhaïp, thì toái thieåu phaûi doïn moùn ngon cho taùm Thöôïng toïa haøng ñaàu, coøn caùc haï toïa thì tuøy nghi maø doïn. Ñoù goïi laø nhaän thöùc aên tröôùc. Leã baùi cung kính ñöùng daäy ñoùn röôùc, cuùi ñaàu chaép tay: Baáy giôø, khi ñaûnh leã ai thì ñaûnh leã khoaûng ñaàu goái, baép chaân. Caùc Tyø-kheo beøn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch leân Theá Toân. Phaät daïy: - Töø nay veà sau neân ñaûnh leã döôùi baøn chaân. Theá roài, caùc Tyø-kheo baûo baäc toân tuùc ñöa baøn chaân ra ñeå ñaûnh leã,

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 27 514

laøm nhieãu loaïn ngöôøi tu haønh. Caùc Tyø-kheo beøn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch leân Theá Toân. Phaät lieàn daïy: - Töø nay veà sau phaûi noùi tieáng “Xin chaøo”. Khi aáy, coù Tyø-kheo chôi ñuøa, noùi: - Xin chaøo Toân giaû, xin chaøo Toân giaû. Laïi laøm nhieãu loaïn ngöôøi ta. caùc Tyø-kheo beøn ñem söï vieäc aáy ñeán baïch leân Theá Toân. Phaät daïy: - Töø nay veà sau chaøo hoûi coù ba caùch: Duøng thaân, mieäng vaø taâm. Duøng thaân nghóa laø khi ñöông söï ñang ngoài hay ñöùng, mình cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân. Ñoù goïi laø duøng thaân. Duøng mieäng nghóa laø khi ñöông söï ôû töø xa, mình chaép tay, cuùi ñaàu noùi: “Xin chaøo ngaøi”. Ñoù goïi laø duøng mieäng. Duøng taâm nghóa laø khi ñöông söï quay löng ñi, mình chaép tay toû thaùi ñoä cung kính. Ñoù goïi laø duøng taâm baøy toû söï cung kính. Neáu thaáy

Thöôïng toïa ñeán maø khoâng ñöùng daäy ñoùn röôùc chaøo hoûi cung kính, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Ñoù goïi laø pheùp toân kính Thöôïng toïa. Keä toùm taét: “Cöû toäi vaø trò toäi, Ñuoåi ñi cuøng Bieät truï. Ngöôøi xöû ñoaùn, ruoäng ñaát, Laøm phoøng, cho naêm naêm. Giöôøng neäm, pheùp cung kính, Ñoù laø phaåm thöù ba”.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.